

Таїсія Сидорчук

Київ (Україна)

**АРХІВНА КОЛЕКЦІЯ ОМЕЛЯНА ПРИЦАКА
В НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
«КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» – ДЖЕРЕЛО
ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРІЇ ЗАРУБІЖНОГО УКРАЇНСТВА**

1. Видатний вчений ХХ ст. Омелян Прицак (19192006) як дослідник-енциклопедист, ініціатор й організатор в науково-освітній сфері зробив значний внесок не лише у розвиток світового сходознавства (створення міжнародних наукових осередків, зокрема Societas Uralo-Altaica, Ural-Altäische Jahrbücher, Ural-Altäische Bibliothek, Permanent International Altaistic Conference), а також у піднесенні українських студій на рівень світової науки (організатор і перший завідувач кафедри української історії ім. М. Грушевського у Гарвардському університеті, перший директор Українського наукового інституту Гарвардського університету, ініціатор та співредактор Harvard Series in Ukrainian Studies, наукового журналу «Harvard Ukrainian Studies», Гарвардського проекту відзначення Тисячоліття християнства Русі-України, Harvard Library of Early Ukrainian Literature, співзасновник Міжнародної асоціації українців та керівник її Археографічної комісії тощо).

2. Архівна колекція О. Прицака з 2007 р. разом з його бібліотечною колекцією та мистецькою збіркою зберігаються в Національному університеті «Києво-Могилянська академія» і за обсягом та змістом документів є однією з найбільших та цінних колекцій документів особового походження в Україні. Чотири описи архіву вченого включають 8319 одиниць зберігання, представляючи різноманітні та видами й типами документи (науково-творчі праці, епістолярій, біографічні документи, образотворчі матеріали, картографічні та філателістичні збірки, музейні предмети, а також

рукописи, автографи видатних діячів науки і культури, машинописи, верстки з авторськими правками, мікрографічні документи та копії документів з історії України, що зберігаються в низці країн Європи).

3. З огляду на наукові зацікавлення О. Прицака, його участі в розбудові української гуманітарної науки закордоном протягом другої половини ХХ ст., хронологічно історія українського зарубіжжя представлена в архівній колекції вченого двома періодами: а) документи української еміграції ХVІІІ ст.; б) документи українського зарубіжжя ХХ ст.

4. Документи української еміграції ХVІІІ ст. в основному відображають життя та діяльність Пилипа та Григора Орликів, які О. Прицак досліджував в архівах Франції та Швеції, а саме: а) документи Пилипа та Григора Орликів з архіву Міністерства закордонних справ Франції (Archives Diplomatiques. Ministère des Affaires Étrangères, Paris); б) документи Пилипа та Григора Орликів з архіву Шато Динтевіль (Chateau Dinteville) у Франції; в) документи Шведського державного архіву в Стокгольмі (Riksarkivet, Stockholm); г) частина архіву І. Борщака з перекладами «Діаріуша» П. Орлика.

5. Документи українського зарубіжжя ХХ ст. включають матеріали: а) створення та діяльності українських наукових інституцій (Українського наукового інституту Гарвардського університету, Української вільної академії наук (США), Наукового товариства Шевченка (Франція, США), Українського вільного університету (Мюнхен), Східно-Європейського Дослідного Інституту ім. В. Липинського (Філадельфія), Українського історичного товариства, Канадського інституту українських студій, кафедри українознавства Університету Торонто; б) науково-творчі, біографічні документи, листування представників українського зарубіжжя ХХ ст., зокрема науковців (М. Андрусак, Л. Білецький, Л. Білас, Ю. Бойко, Л. Винар, Л. Гайда, О. Горбач, Г. Грабович, Д. Дорошенко, О. Зілинський, Б. Кравців, Б. Крупницький, П. Курінний, І. Лисяк-Рудницький, Ю. Луцький, Р.П. Магочій, Т. Мацьків, М. Мушинка, О. Оглоблин, Л. Окіншевич, Я. Пастернак, Я. Пеленський, Є. Пи-

зюр, Н. Полонська-Василенко, Ф. Сисин, О. Субтельний, Д. Чижевський, М. Чубатий, Ю. Шевельов, І. Шевченко та ін.), митців (Я. Гніздовський, Л. Гуцалюк, Е. Козак, Ю. Косач, О. Тарнавський та ін.), політичних, церковних діячів, меценатів (П. Скоропадський, Л. Гузар, В. Лостен, М. Скрипник, М. Гринчишин, М. Германюк, Б. Гудзяк, Ольга та Ярослав Дужі, П. Яцків та ін.).

Список основних джерел та літератури:

1. Фонд № 10. Омелян Йосипович Прицак (07.04.1919 – 29.05.2006) – видатний вчений філолог, сходознавець, історик. Описи 1, 2, 3, 4 // Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія».

2. Потульницький В. Вчений-енциклопедист української та світової історичної науки (Слово про друга та вчителя) / В. Потульницький, П. Сохань // Східний світ (1994). – К., 1995. – №1-2.

3. Прицак О.Й. Мій шлях історика / О.Й. Прицак // Прицак О. Історіософія та історіографія Михайла Грушевського. – К. ; Кембридж : [б. в.], 1991.

4. Прицак О. Чому катедри українознавства в Гарварді? Вибір статей на теми нашої культурної політики (1967–1973) / О. Прицак. – Кембридж, Масс. ; Нью-Йорк : Фонд катедр українознавства, 1973.

5. Pritsak O. Apologia Pro Vita Sua / O. Pritsak // Journal of Turkish Studies. – Cambridge, 1978. – Vol.2.